

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 89/2017-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. februára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátkou JUDr. Adrianou Kerestešovou, Advokátska kancelária, Štefánikova 30, Nitra, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Co 247/2016 a jeho rozhodnutím z 18. mája 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. augusta 2016 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Adrianou Kerestešovou, Advokátska kancelária, Štefánikova 30, Nitra, ktorou

namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Co 247/2016 a jeho rozhodnutím z 18. mája 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka v konaní žalobkyne [REDAKOVANÉ] vedenom na Okresnom súde Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 18 C 362/2015 o určenie povinnosti zdržať sa zásahu do výkonu práva vystupuje na strane žalovanej.

Krajský súd uznesením č. k. 6 Co 470/2015-46 z 23. októbra 2015 na základe odvolania žalobkyne proti uzneseniu okresného č. k. 9 C 357/2015-28 z 29. júla 2015 vo veci nariadenia predbežného opatrenia uznesenie prvostupňového súdu zmenil tak, že nariadil predbežné opatrenie, ktorým sťažovateľke uložil zdržať sa konania brániaceho žalobkyňi vo výkone práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu zapísanému v katastri nehnuteľností katastrálneho územia [REDAKOVANÉ] spočívajúcemu v práve prechodu pešo i osobným automobilom cez celú parcelu číslo [REDAKOVANÉ], a to až do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 18 C 362/2015, a vo zvyšku návrh žalobkyne zamietol.

Sťažovateľka 9. novembra 2015 podala návrh na zrušenie predbežného opatrenia, pretože bola toho názoru, že predbežné opatrenie v prospech žalobkyne nemalo byť okresným súdom vôbec nariadené pre nesplnenie zákonom požadovaných predpokladov, ako aj z dôvodu, že bola na úkor sťažovateľky pri nariadení predbežného opatrenia závažným spôsobom porušená základná zásada, v zmysle ktorej nesmie v dôsledku predbežného opatrenia vzniknúť neprimeraná ujma druhému účastníkovi, a teda že sa neprimeraným spôsobom nesmie zasiahnuť do právnych vzťahov medzi účastníkmi a v ich právnych vzťahoch sa nesmie vytvoriť nenávratný stav.

O návrhu sťažovateľky rozhodol okresný súd uznesením č. k. 9 C 357/2015-78 z 24. februára 2016, ktorým návrh na zrušenie predbežného opatrenia zamietol.

V odôvodnení rozhodnutia okresný súd podľa sťažovateľky nereagoval na žiaden z argumentov ňou uvádzaných proti nariadeniu predbežného opatrenia.

Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu č. k. 9 C 357/22015-78 z 24. februára 2016 odvolanie.

Krajský súd uznesením č. k. 25 Co 247/2016-109 z 18. mája 2016 potvrdil uznesenie okresného súdu o zamietnutí jej návrhu na zrušenie nariadeného predbežného opatrenia.

Porušenie sťažovateľkou označených práv spočíva podľa nej v tom, že krajsky súd rozhodol o opravnom prostriedku sťažovateľky v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Co 247/2016 bez toho, aby sa návrhom na zrušenie predbežného opatrenia a dôvodmi v ňom uvádzanými vôbec meritórne zaoberal, keď konštatoval, že v konaní o zrušenie predbežného opatrenia sa súd nezaoberá správnosťou nariadenia predbežného opatrenia, čo považuje sťažovateľka za nesprávne a nespravodlivé.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Krajský súd v Nitre v konaní vedenom pod 25 Co 247/2016 porušil základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Krajský súd v Nitre v konaní vedenom pod 25 Co /247/2016 porušil základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 25 Co /247/2016 – 109 zo dňa 18. 5. 2016 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Nitre, aby v nej znovu konal a rozhodol.

4. Sťažovateľke, [REDAKOVANÉ], priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1000.- €, ktoré je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť na účet [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], Advokátska kancelária... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažovateľke, [REDAKOVANÉ], priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 303,16 €, ktorú je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť na účet advokátky [REDAKOVANÉ] do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť bez ústneho pojednávania.

Predmetom sťažnosti je porušenie označených práv sťažovateľky zaručených ústavou, dohovorom i dodatkovým protokolom rozhodnutím krajského súdu potvrdzujúcim uznesenie okresného súdu, ktorým zamietol návrh sťažovateľky na zrušenie predbežného opatrenia.

Predbežné opatrenie bolo podľa doterajšej právnej úpravy (§ 74 a nasl. Občiansky súdny poriadok) jedným zo zabezpečovacích inštitútov civilného procesu, ktorého zabezpečovacia funkcia mala za cieľ dočasnou úpravou eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli pred začatím konania alebo v jeho priebehu nastať. Znamenalo to, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi subjektmi. Nariadením predbežného opatrenia nezískal jeden z účastníkov práva, o ktorých sa malo rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne upravil určitý okruh vzťahov.

Reflektujúc na uvedené východiská, ústavný súd konštatuje, že realizácia inštitútu predbežného opatrenia ako zabezpečovacieho prostriedku v civilnom procese nemôže sama osebe opodstatniť záver o porušení práva fyzickej osoby alebo právnickej osoby vyplývajúceho z ústavy alebo dohovoru, pretože zákon poskytuje účastníkovi, proti ktorému smeruje výrok rozhodnutia o predbežnom opatrení, primeranú a efektívnu ochranu pred prípadným neopodstatneným a nezákonným obsahom takéhoto rozhodnutia aj počas konania vo veci samej. Keďže teda túto ochranu považuje ústavný súd jednak za účinnú a jednak za dostupnú, účastník súdneho konania sa jej preto nemôže súčasne dovolávať aj prostredníctvom sťažnosti pred ústavným súdom (mutatis mutandis II. ÚS 37/00, I. ÚS 46/00, I. ÚS 148/03, I. ÚS 49/07, III. ÚS 281/07).

V kontexte uvedeného môže ústavný súd bez ďalšieho konštatovať s odkazom na už citovanú subsidiárnu právomoc (čl. 127 ods. 1 ústavy), že o sťažnosti, predmetom ktorej je rozhodovanie o predbežnom opatrení, nemá právomoc rozhodovať.

Na druhej strane ale musí tiež uviesť, že aj v konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce základnému právu na súdnu ochranu. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť najmä náležite odôvodnené. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia

všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

Ústavný súd je toho názoru, že sťažovateľkou napadnuté uznesenie krajského súdu nenesie známky zjavnej svojvôle.

Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol:

„Odvolačí súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia, ktorým bolo nariadené predbežné opatrenia, z ktorého vyplýva, že bolo preukázané splnenie všetkých procesných a materiálnych podmienok pre poskytnutie ochrany navrhovateľke nariadením predbežného opatrenia v rozsahu uloženia obmedzenia odporkyni zdržať sa konania brániacemu navrhovateľke vo výkone jej práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu, spočívajúcemu v práve prechodu pešo i osobným automobilom cez parc. č. ■ kat. úz. ■, zapísanú na ■ vlastnícky patriacu odporkyni, a to existencia právnych vzťahov súvisiacich s touto nehnuteľnosťou, tieto si vyžadujú dočasnú úpravu a potrebu ich riešenia okamžitým zásahom súdu. Ďalej skutočnosť, že navrhovateľka v konaní osvedčila, že je spoluvlastníčkou parc. č. ■ v kat. úz. ■, zapísanej na ■ a písomnou zmluvou, zavkladovanou v katastri nehnuteľnosti, nadobudla právo prechodu pešo i osobným automobilom cez parc. č. ■, kat. úz. ■, zapísanej na ■, ktorého vlastníčkou je odporkyňa. Nehnuteľnosť je vecným bremenom zaťažená a odporkyňa ako vlastníčka zaťaženého pozemku bráni navrhovateľke a osobám, ktoré od nej odvodzujú svoje právo prechádzania pešo alebo motorovým vozidlom cez tento pozemok, teda výkonu práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu. Navrhovateľka osvedčila nebezpečenstvo ujmy v rozsahu nevyhnutnom na poskytnutie jej dočasnej ochrany nariadením predbežného opatrenia spočívajúcej v tom, že v rodinnom dome nachádzajúcom sa na parc. č. ■ trvalo býva jej 81 ročná matka s trvalým zdravotným poškodením vyžadujúcim si dialýzu 3 x týždenne. Prístup do nehnuteľnosti motorovým vozidlom je možný len cez parc. č. ■. V prípade jeho zamedzenia je tak ohrozené zdravie a život nielen matky navrhovateľky, ale i ďalších osôb žijúcich v tomto rodinnom dome, majetok navrhovateľky v prípade požiaru alebo iných havarijných situácií. Preto bolo potrebné nariadiť predbežné opatrenie

Na vyššie uvedené dôvody nariadenia predbežného opatrenia odvolací súd poukazuje, a dodáva, že odporkyňa v návrhu na zrušenie predbežného opatrenia žiadnym spôsobom nepreukázala, že pominuli dôvody, pre ktoré bolo predbežné opatrenie nariadené. Súd posudzuje otázku zrušenia predbežného opatrenia iba z hľadiska ust. § 77 OSP a v danom prípade vzhľadom na návrh odporkyne podľa ust. § 77 ods. 2 OSP. Konanie o zrušenie predbežného opatrenia sa súd nezaoberá správnosťou nariadenia predbežného opatrenia, ktorá už bola preskúmaná v odvolacom konaní, v ktorom to bol odvolací súd, ktorý predbežné opatrenie nariadil. Z toho pohľadu by išlo o reparáciu rozhodnutia o vydanie predbežného opatrenia, čo je z hľadiska zásad Občianskeho súdneho poriadku neprípustné.

Reagujúc na námietky odporkyne v odvolaní odvolací súd poukazuje na obsah návrhu a uvádza, že tieto námietky sú s obsahom návrhu totožné a súd prvého stupňa sa s nimi vypořiadal v odôvodnení napadnutého uznesenia. K tvrdeniu, že došlo k zmene pomerov účastníkov konania tým, že v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod. sp. zn. 19C/627/2015 bolo nariadené predbežné opatrenie uznesením zo dňa 04. 12. 2015 č. k. 19C/627/2015-24, ktorým uložil nielen navrhovateľke, ale aj ostatným oprávneným z vecného bremena, povinnosť zdržať sa dočasne výkonu práva prejazdu zaťažený pozemok odporkyne vzhľadom na hroziacu ujmu v súlade so závermi Statického posudku č. 1, až do právoplatného skončenia konania o zrušenie prejazdu vedeného na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 19C/627/2015, odvolací súd nepovažoval za podstatné, nakoľko zistil, že na základe odvolania troch s piatich odporcov bolo uvedené rozhodnutie preskúmané odvolacím súdom a uznesením zo dna 21. 03. 2016 pod č.k. 7 Co 119/2016-86 bolo zmenené vo vzťahu k odporcom vl., 4., 5., rade (navrhovateľke v postavení odporkyne v 5. rade) a návrh na vydanie predbežného opatrenia bol zamietnutý.“

Ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Krajský súd sa v napadnutom uznesení vysporiadal s námietkami sťažovateľky a úvahy uvedené v odôvodnení napadnutého uznesenia nemožno považovať za také, ktoré by boli v rozpore so zmyslom a účelom predbežného opatrenia. V odôvodnení napadnutého uznesenia sp. zn. 25 Co 247/2016 z 18. mája 2016 uviedol jasné a zrozumiteľné dôvody, prečo potvrdil uznesenie okresného

súdu č. k. 9 C 357/2015-78 z 24. februára 2016, ktorým zamietol návrh sťažovateľky na zrušenie predbežného opatrenia.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť aj to, že osvedčenie zákonných predpokladov pre potreby nariadenia predbežného opatrenia nemožno zamieňať s požiadavkou preukázania rozhodujúcich skutočností, tak ako to je pri rozhodovaní vo veci samej. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že nezistil signály, ktoré by nasvedčovali tomu, že v prípade sťažovateľky rozhodnutím všeobecného súdu došlo k takému procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu majúci charakter svojvôle (obdobne m. m. II. ÚS 218/02, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08).

Vzhľadom na nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu a obsahom čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj neaplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozhodnutie o predbežnom opatrení nie je rozhodnutím o občianskych právach alebo záväzkoch, pozri rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Apis versus Slovenská republika z 10. 1. 2000, č. 39754/98) ústavný súd posúdil námietky sťažovateľky vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu ako zjavne neopodstatnené a jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2017